LA DONA EN L'OBRA DE MERCÈ RODOREDA

per Rosa Cabré Monné

Del conjunt de l'obra de Mercè Rodoreda es destaquen, per la seva presència, els personatges femenins. Comentarem els que protagonitzen les seves novel-les: "Aloma" (1), "La Plaça del Diamant" (2), i "El Carrer de les Camèlies" (3), tres tipus que tenen força per si sols dins la literatura catalana. Aloma, una adolescent, sensible i introvertida, que viu en un ambient familiar hostil, es lliura a l'amor d'un parent, home ja madur, que s'installa a casa seva. Havent quedat en estat, arriba en una situació limit de la qual aconsegueix sortir per amor al fill. Cecília és la noia recollida del carrer que anirà sempre buscant allò que ha perdut sense posar afecte a res ni a ningú i Colometa, potser el tipus més complet, sempre passiva com les altres, i no fent altra cosa que viure, és gairebé un símbol que s'explica a través dels seus dos matrimonis; el primer amb l'home viril, arrauxat i anàrquic, amb infinites possibilitats de vida, que tipifica els anys de la República, i el segon matrimoni, al qual arriba després del daltabaix que sofreix durant la guerra, amb un home capat. Aquesta segona unió s'entén com a solució d'emergència per a salvar, dins l'ordre petit-burgès, el futur dels seus fills, no el seu, que ja estava malmès, del caos en què es trobaven.

Aquestes tres dones són tres variants de tipus femení. No són pas les úniques que viuen en l'obra de la Rodoreda. N'hi ha un estoc força nodrit que trobem no tan sols en aquestes novelles sinó també en els seus contes: la "Zerafina" (4), n'és un exemple, per a mi, inoblidable. Ara bé, com que en aquestes peces les protagonistes ocupen el punt de mira de la panoràmica novellesca, l'autora hi esmerça tota la seva atenció. El resultat és acurat, complet. Tot queda ben travat. Tant Aloma, com Cecília o Colometa mostren la seva sensibilitat fins als més petits detalls de la vida quotidiana, els somnis, les illusions, la inadaptació, els records, les contradiccions i tot allò que pot modificar una actitud. Es per això que em referiré a elles únicament.

Mercè Rodoreda no es repeteix mai: cada caràcter és totalment diferent de qualsevol altre.

> "Cecília dins la galeria de tipus femenins de la Rodoreda, és l'ésser escapadís, ple de clarobscurs, mentre que Aloma és l'adolescència amarga que se salva per la voluntat de viure, i Colometa, la feminitat que assoleix convertir inconscientment la seva ingenuïtat en testimoniatge èpic" (5).

Ens trobem davant tres entitats que presenten un punt de contacte entre elles: La guerra civil, i aquesta és la identitat que tenen amb l'autora. Com ella, també han "estat una de tantes

---

BIBLIOGRAFÍA.—(1) "*Aloma*", M. Rodoreda. Collec. "El balancí". Edicions 62. Barcelona, 1969. (2) "*La Plaça del Diamant*", M. Rodoreda, Club dels novel-listes. Barcelona, 1967. (3) "*El carrer de les camèlies*", M. Rodoreda. Club dels novel-listes. Barcelona, 1968. (4) "*La meva Cristina i altres contes*", M. Rodoreda. Ant. Catalana. Edic. 62. Barcelona, 1967. (5) "*Mercè Rodoreda i la novel-la psicològica*", Joaquim Molas. Rev. "El Pont", n.° 31, maig, 1969.

víctimes de l'Europa agitada de mitjan de segle" (5). Per això crec que la Rodoreda recrea diferents variants de la seva psicologia encarnant-les en tipus que seguiran unes trajectòries que més aviat o més tard s'interferiran no sols entre elles sinó amb la seva pròpia.

Aquesta podrem dir que és la tensió dona-societat. A través de les reaccions d'aquestes dones podem reconstruir els esdeveniments històrico-socials de l'època, malgrat que elles no adopten en cap moment una posició activa ni en sentit positiu ni negatiu. El relat evidencia que no és possible estar al marge de cap situació collectiva i que aquesta ens modifica encara que vulguem mantenir-nos a part.

Hi ha també una altra tensió a nivell d'individus, la tensió dona-home que és la que emmotlla molt especialment la temàtica novellesca i dóna una altra base de coincidència a les tres peces, perquè Aloma, Colometa i Cecília no escapen de la passivitat que omple la vida de la majoria de les dones i per tant es veuen arrossegades, ja sigui per uns motius o per uns altres, a establir relacions de dependència, encara que sigui amorosa, amb l'home, mirant de trobar-hi una solució al seu problema íntim.

De les dues tensions en què se submergeixen aquestes dones, la primera dóna contingut històric d'una manera general, mentre que la segona matisa i explica (sobretot a "La Plaça del Diamant") aquest contingut. En conjunt són la base a través de la qual Rodoreda construeix les reaccions psicològiques dels personatges.

Com que Mercè Rodoreda empra les tècniques del monòleg interior, aquestes tensions traspuen generalment la que sofreix el personatge en si mateix i això ho dic no tan sols referent a "La Plaça del Diamant" o "El Carrer de les Camèlies", narrades en primera persona, sinó també per "Aloma", que encara que estigui escrita en tercera persona participa d'aquesta tècnica. O sigui que a través d'unes formes que tendeixen a la introversió i al subjectivisme posa de manifest les relacions de la dona amb ella mateixa i a través d'ella amb l'home, i amb la societat i els seus esdeveniments històrics.

PERET DE REUS

un altre acudit de Pereijoan

